

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.016.01.2021

Bogdan Bachmura
prowadzący działalność gospodarczą
pod nazwą
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „BAFF”
Bogdan Bachmura
Dorotowo 68A
11-034 Stawiguda

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/060 – Internacjonalizacja małych i średnich przedsiębiorstw

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Bogdan Bachmura, prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „BAFF” Bogdan Bachmura, Dorotowo 68A, 11-034 Stawiguda (dalej: beneficjent, przedsiębiorstwo lub firma)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogdan Bachmura, prowadzący działalność gospodarczą od 1 stycznia 1990 r. (dalej: przedsiębiorca)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania podejmowane w związku z realizacją projektu współfinansowanego z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 w ramach działania 1.2 2. Trwałość osiągniętych efektów z realizacji projektu
Okres objęty kontrolą	Od złożenia przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie w ramach konkursu Internacjonalizacja MŚP (tj. od 30 czerwca 2017 r.) do zakończenia kontroli NIK (tj. do 15 grudnia 2021 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym terminem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Krzysztof Śleszyński, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LOL/120/2021 z 5 października 2021 r. (akta kontroli str. 1-3 i 10)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli beneficjent prawidłowo realizował umowę o dofinansowanie zawartą z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości³ na realizację projektu pn. „Przygotowanie do wdrożenia nowego modelu biznesowego przedsiębiorstwa BAFF na rynek włoski”⁴. Stwierdzono bowiem, że podjął on działania zmierzające do realizacji jego celu, a polegały one głównie na skorzystaniu z usług doradczych i uczestnictwie w trzech międzynarodowych targach. Wydatki związane z realizacją zostały poniesione w okresie kwalifikowalności projektu i na zadania w nim określone. Osiągnięto również wskaźniki produktu i rezultatu w terminie przewidzianym umową o dofinansowanie oraz wywiązano się z określonych w niej obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych wobec PARP. Do dnia zakończenia kontroli NIK nie naruszono także zasady trwałości projektu.

W przedsiębiorstwie nie osiągnięto jednak wartości jednego z dwóch założonych w projekcie wskaźników informacyjnych, tj. przychodów ze sprzedaży produktów na

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: PARP, Instytucja Pośrednicząca lub IP.

⁴ Dalej: projekt.

eksport, których wartość docelowa na rynku włoskim⁵ miała do końca 2020 r. wynieść 250 tys. zł. Faktycznie sprzedaż na ten rynek wyniosła 19,5 tys. zł i miała charakter incydentalny (sześć operacji gospodarczych w latach 2017-2020). Osiągnięty poziom sprzedaży nie świadczył o zbudowaniu trwałych kanałów dystrybucji na nowym rynku zagranicznym, na który koszty wejścia dofinansowano środkami publicznymi w kwocie 522,7 tys. zł.

Stwierdzona także nieprawidłowość, która dotyczyła udzielania zamówień publicznych w ramach projektu. Polegała ona na przyjęciu oferty wykonawcy, pomimo że jej treść nie była w pełni zgodna z zapytaniem ofertowym. Skutkowało to wyborem oferty niezgodnej z opisem przedmiotu zamówienia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania podejmowane w związku z realizacją projektu współfinansowanego z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020 w ramach działania 1.2

Opis stanu faktycznego

1.1. Umowę o dofinansowanie projektu pn. „Przygotowanie do wdrożenia nowego modelu biznesowego przedsiębiorstwa BAFF na rynek włoski” w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020⁷, osi priorytetowej I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia, działania 1.2 Internacjonalizacja MŚP beneficjent zawarł z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości 12 października 2017 r.

Przedsiębiorca wyjaśnił, że przed realizacją projektu nie podejmował prób wejścia na rynek włoski. Podał również, że w przypadku braku dofinansowania nie próbowałby wejść na ten rynek ze względu na wysokie koszty związane z dotarciem do odbiorców. Dodał, że wejście na rynki zagraniczne jest czołowym zadaniem jego firmy.

(akta kontroli str. 4-5 i 11-35)

1.2. W okresie realizacji projektu umowa o dofinansowanie była trzykrotnie zmieniana na wniosek beneficjenta, tj. aneksem z:

- 1) 14 września 2018 r. IP zwiększyła wartość projektu z kwoty ogółem 684,6 tys. zł na 812,6 tys. zł, tj. o 128 tys. zł oraz dokonała zmiany miejsca imprezy targowej z PSI w Düsseldorfie, planowanej na 2018 r.⁸, na targi w Mediolanie; zmiany te wprowadzono odpowiednio w związku z: nieujęciem w pierwotnej wartości projektu podatku VAT (w całości wydatek niekwalifikowalny) oraz niemożnością przygotowania się w założonym terminie do targów odbywających się 2018 r.;
- 2) 29 marca 2019 r., w związku ze skumulowaniem się wielu zadań w końcowej fazie projektu, IP wydłużyła o dwa miesiące (tj. do 31 maja 2019 r.) okres kwalifikowalności wydatków oraz terminy realizacji zadań dotyczących: usług doradczych związanych z przygotowaniem do wdrożenia nowego modelu biznesowego oraz udziału w międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych;
- 3) 31 maja 2019 r., ze względu na czasochłonność działań i konieczność dużego zaangażowania ze strony beneficjenta, IP wydłużyła o 22 dni (tj. do 22 czerwca

⁵ PARP wymagała, aby wskaźnik ten dotyczył sprzedaży eksportowej na nowym rynku zagranicznym.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dalej: POPW.

⁸ We wniosku o dofinansowanie planowano dwie imprezy targowe PSI w Düsseldorfie (tj. w 2018 r. i 2019 r.).

2019 r.) okres kwalifikowalności wydatków oraz terminy realizacji ww. zadań, a także przesunęła o 22 dni (tj. na 23 grudnia 2017 r.) termin rozpoczęcia realizacji projektu, celem zgodności z 18-miesięcznym okresem realizacji drugiego jego etapu.

Powyższe zmiany nie miały wpływu na opisane poniżej zakładane efekty realizacji projektu, określone w załączonym do umowy z IP wniosku o dofinansowanie.

W umowie o dofinansowanie projektu z 12 października 2017 r.⁹ (po zmianach) określono m.in., że:

- całkowita wartość projektu wynosiła 812,6 tys. zł (brutto), wydatki kwalifikowalne – 684,6 tys. zł, a przyznane dofinansowanie – 547,7 tys. zł stanowiło 80% kwoty wydatków kwalifikowalnych (§ 4 oraz § 5 ust. 1)¹⁰,
- beneficjent zobowiązał się pokryć ze środków własnych wszelkie wydatki niekwalifikowalne w ramach projektu oraz wnieść wkład własny (§ 8 ust. 2),
- okres kwalifikowalności wydatków rozpoczynał się 23 czerwca 2017 r. i kończył się 22 czerwca 2019 r. (§ 7 ust. 1),
- rozpoczęcie realizacji projektu ustalono na 23 grudnia 2017 r., a jego zakończenie na dzień dokonania płatności końcowej na rachunek bankowy beneficjenta (§ 6 ust. 1 i 2),
- okres trwałości projektu wynosił trzy lata i rozpoczynał się od dnia zakończenia realizacji projektu (§ 12 ust. 1),
- beneficjent zobowiązał się do realizacji projektu zgodnie z obowiązującymi aktami prawa krajowego i unijnego, a także postanowieniami umowy, w tym zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu (§2 ust. 2 pkt 1 lit. a).

W załączonym do umowy o dofinansowanie harmonogramie rzeczowo-finansowym termin zakończenia ostatniego zadania w projekcie określono na 22 czerwca 2019 r.

(akta kontroli str. 6-160)

1.2.1. Celem projektu było przygotowanie do wdrożenia nowego modelu biznesowego internacjonalizacji przedsiębiorstwa BAFF na rynek włoski. W efekcie planowano wejść na rynek włoski z wykorzystaniem kanału dotarcia typu online oraz poprzez sieć kontrahentów. We wniosku o dofinansowanie beneficjent wskazał w ramach celu projektu również, że planuje pozyskać nowych partnerów sprzedaży na rynku docelowym, rozwinąć kanał sprzedaży i obsługi klienta oraz opracować nowe wzornictwo na rynek włoski.

Firma zamierzała oferować na rynku włoskim własne produkty, tj. zawieszki zapachowe dedykowane branży marketingowej i zwiększyć w ciągu kilku lat strumień przychodów ze sprzedaży wyrobów produkcji własnej na eksport o około 15%. Przed realizacją projektu firma eksportowała swoje wyroby do 13 innych krajów Unii Europejskiej oraz do dwóch poza nią (tj. Szwajcarii i Norwegii). Ponieważ, według informacji podanej we wniosku o dofinansowanie, eksport ten charakteryzował się dużą przypadkowością zleceń, postanowiono skorzystać ze spójnej i kompleksowej obsługi pozyskania wiedzy w tym zakresie, zlecając opracowanie modelu biznesowego oraz planując wydatki ujęte w projekcie. W ramach przygotowania do wdrożenia modelu biznesowego związanego z internacjonalizacją beneficjent planował ponieść wydatki na:

⁹ Nr POPW.01.02.00-28-0010/17-00.

¹⁰ Udział własny beneficjenta w wydatkach kwalifikowalnych miał wynosić 136,9 tys. zł, a w całkowitej wartości Projektu – 264,9 tys. zł.

- 1) doradztwo w zakresie wyszukiwania, selekcji oraz wstępnego nawiązania kontaktów z partnerami zagranicznymi i doprowadzeniem do etapu negocjacji handlowych,
- 2) doradztwo w zakresie pozyskania zewnętrznego finansowania działań eksportowych,
- 3) badanie marketingowe dotyczące pożądanых na rynku włoskim zapachów i kształtów produktów,
- 4) doradztwo w zakresie wdrożenia modelu dystrybucyjnego oraz analizy otoczenia formalno-prawnego,
- 5) doradztwo w zakresie przeprowadzenia szczegółowej kampanii promocyjnej we Włoszech,
- 6) doradztwo w zakresie wzornictwa i opakowań oraz katalogów produktów,
- 7) doradztwo w zakresie prawidłowego tworzenia kart gwarancji produktowych oraz innych dokumentów które należałoby opracować w związku z wprowadzeniem produktów na rynek włoski,
- 8) udział w 2019 r. w trzech międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych, tj.: Promotion Expo Gift & Premium w Mediolanie, PSI w Düsseldorfie oraz Międzynarodowych Targach Reklamy i Druku RemaDays w Nadarzynie k. Warszawy.

(akta kontroli str. 36-53 i 145-151)

1.2.2. We wniosku o dofinansowanie, stanowiącym załącznik do ww. umowy, określono łącznie 14 wskaźników, w tym:

- pięć wskaźników produktu, tj.:
 - 1) liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019),
 - 2) liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019),
 - 3) liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019),
 - 4) liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019),
 - 5) inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw – dotacje (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019 r.),
- siedem wskaźników rezultatu, tj.:
 - 1) liczba przygotowanych do wdrożenia modeli biznesowych internacjonalizacji (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019),
 - 2) liczba nowych rynków (krajów), na których wnioskodawca osiągnął gotowość do rozpoczęcia sprzedaży produktów (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019),
 - 3) liczba zorganizowanych kanałów obsługi procesów biznesowych, które będą realizowane na rynkach docelowych (wartość docelowa – 2, rok osiągnięcia – 2019),
 - 4) liczba wszczętych negocjacji handlowych z potencjalnymi kontrahentami zagranicznymi (wartość docelowa – 7, rok osiągnięcia – 2019),
 - 5) liczba projektów wzorniczych zrealizowanych w związku z przygotowaniem produktów do sprzedaży zagranicznej (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019),
 - 6) liczba pogłębionych badań rynkowych na rynkach docelowych (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019),

- 7) liczba opracowanych i wszczętych kampanii promocyjnych na rynkach docelowych (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2019),
- dwa wskaźniki informacyjne, tj.:
 - 1) przychody ze sprzedaży produktów na eksport (wartość docelowa – 250 tys. zł, rok osiągnięcia – 2020),
 - 2) liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki (wartość docelowa – 1, rok osiągnięcia – 2020 r.).

Zgodnie z § 26 umowy o dofinansowanie w przypadku stwierdzenia przez Instytucję Pośredniczącą, że beneficjent nie osiągnął wartości zakładanych w projekcie wskaźników produktu lub rezultatu mogła ona pomniejszyć dofinansowanie proporcjonalnie do stopnia nieosiągnięcia tych wskaźników, a poziom realizacji wartości docelowych wskaźników informacyjnych nie stanowił przedmiotu rozliczenia projektu.

(akta kontroli str. 11-53)

1.2.3. Projekt został zrealizowany przez beneficjenta w terminie określonym w harmonogramie rzeczowo-finansowym, a ostatni wydatek został poniesiony 21 czerwca 2019 r., tj. przed określoną w umowie datą zakończenia ostatniego zadania.

(akta kontroli str. 156-160 i 257-276)

1.3. W trakcie realizacji projektu beneficjent złożył do Instytucji Pośredniczącej dziewięć wniosków o płatność, z których osiem zostało przez nią zaakceptowanych na łączną kwotę dofinansowania 522,7 tys. zł. Wniosek o płatność końcową, złożony 22 czerwca 2019 r., został zaakceptowany przez PARP 30 września 2019 r. na kwotę 245,5 tys. zł (refundacja). We wnioskach tych (po korektach) beneficjent wykazał poniesione w projekcie wydatki na łączną kwotę 793,5 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne w kwocie 653,4 tys. zł. Wszystkie poniesione wydatki kwalifikowalne:

- spełniały¹¹ warunki kwalifikowalności określone w pkt. 3 podrozdziału 6.2 wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków¹²,
- zostały przeznaczone, w okresie kwalifikowalności, na usługi doradcze oraz na udział w międzynarodowych targach, tj. zgodnie zakresem rzeczowym i finansowym określonym w umowie o dofinansowanie,
- zostały prawidłowo udokumentowane i jednokrotnie wykazane we wnioskach o płatność.

(akta kontroli str. 162-276)

Z przyznanego przez PARP dofinansowania beneficjent nie wykorzystał kwoty 24,9 tys. zł, co stanowiło 4,6% wartości wsparcia określonego w umowie z tą instytucją. Dotyczyło to zadania związanego z udziałem w międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych (zadanie nr 3), na które przyznano dofinansowanie w kwocie 102,5 tys. zł, podczas gdy wydatkowano na nie ze środków POPW 77,5 tys. zł (75,7% kwoty przyznanej na to zadanie). Przedsiębiorca wyjaśnił, że niewykorzystana kwota dotyczyła rabatu, otrzymanego za stoisko targowe z powodu uszkodzonej jednej ścianki działowej.

¹¹ Z zastrzeżeniem nieprawidłowości opisanej na str. 15 niniejszego wystąpienia.

¹² Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z 16 września 2016 r. wydane przez Ministra Rozwoju (obowiązujące od 14 października 2016 r. do 22 sierpnia 2017 r.) oraz z 19 lipca 2017 r. wydane przez Ministra Rozwoju i Finansów (obowiązujące od 23 sierpnia 2017 r. do 8 września 2019 r.), dalej zwane „wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków”.

Dofinansowanie przyznane na pozostałe dwa zadania ujęte w projekcie, tj. na zadanie nr 1 – doradztwo w zakresie opracowania nowego modelu biznesowego oraz zadanie nr 2 – koszty usług doradczych związanych z przygotowaniem do wdrożenia nowego modelu biznesowego, beneficjent wykorzystał w 100%.

(akta kontroli str. 156-160 i 257-283)

1.4. Wykonawców usług o wartości powyżej 20 tys. zł netto beneficjent wyłonił w trybie:

- rozeznania rynku – dwa zamówienia na:
 - 1) realizację usługi doradczej polegającej na opracowaniu modelu biznesowego dotyczącego działań związanych z internacjonalizacją przedsiębiorstwa (umowa z Innovia sp. z o.o. z Poznania z 23 czerwca 2017 r. na kwotę 37,5 tys. zł netto),
 - 2) wykonanie zabudowy stoisk na trzech targach (umowa z MM SERVICE M. Janiszewska z 28 listopada 2018 r. na kwotę 37,5 tys. zł netto),
- zasady konkurencyjności – dwa zamówienia na:
 - 1) realizację usług doradczych (umowa z Innovia sp. z o.o. z 7 marca 2018 r. na kwotę 214 tys. zł netto)¹³ w zakresie:
 - wyszukiwania, selekcji, a następnie nawiązania kontaktów z partnerami zagranicznymi i doprowadzenie zainteresowanego podmiotu do etapu negocjacji handlowych,
 - pozyskiwania zewnętrznego finansowania działalności eksportowej i instrumentów finansowych obniżających ryzyko eksportowe,
 - przygotowania produktu do potrzeb rynku docelowego (w tym m.in. badanie marketingowe na rynku docelowym),
 - 2) realizację usług doradczych (umowa z Innovia sp. z o.o. z 24 stycznia 2019 r. na kwotę 305 tys. zł netto)¹⁴ w zakresie:
 - przygotowania do budowy kanałów dystrybucji i kanałów obsługi otoczenia formalno-prawnego umożliwiającego wejście na rynek zagraniczny,
 - przygotowania planu szczegółowej kampanii promocyjnej,
 - wzornictwa opakowań, projektowania katalogów,
 - opracowania gwarancji produktowych i innych niezbędnych dokumentów, które należałoby opracować w związku z wprowadzeniem produktów na rynek.

(akta kontroli str. 282-283)

1.4.1. Oba zamówienia przeprowadzone w trybie rozeznania rynku¹⁵ zostały udzielone zgodnie z wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków, bowiem beneficjent m.in. wysłał w ramach każdego z nich zapytania ofertowe do trzech potencjalnych wykonawców, a w przypadku zamówienia na usługę doradczą na opracowanie modelu biznesowego – dodatkowo upublicznił zapytanie ofertowe na swojej stronie internetowej. W ramach zamówienia na zabudowę stoisk na targach wpłynęły trzy oferty – wybrano najtańszą, a na usługi doradcze – jedną. Beneficjent, według złożonych oświadczeń, nie był powiązany kapitałowo, ani osobowo z wyłonionymi wykonawcami.

(akta kontroli str. 277-334)

¹³ Dalej: „zamówienie na usługi doradcze z 2018 r.”.

¹⁴ Dalej: „zamówienie na usługi doradcze z 2019 r.”.

¹⁵ Wartość szacunkowa netto tych zamówień nie przekraczała 50 tys. zł netto.

1.4.2. Zapytania ofertowe na usługi doradcze z 2018 r. i 2019 r. o wartości szacunkowej netto przekraczającej 50 tys. zł netto zostały, zgodnie z wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków, opublikowane w Bazie Konkurencyjności¹⁶. Stosując te wytyczne beneficjent:

- zamieścił w zapytaniu ofertowym wszystkie wymagane elementy,
- wyznaczył siedmiodniowy termin składania ofert, wymagany dla usług o danej wartości szacunkowej,
- sporządził opis przedmiotu zamówienia poprzez podanie zakresu usługi doradczej,
- sformułował kryteria oceny ofert¹⁷ w sposób odnoszący się do przedmiotu zamówienia i niezawężający konkurencyjności,
- udokumentował wybór oferty protokołem, zawierającym wszystkie wymagane elementy i załączniki,
- złożył oświadczenia o braku powiązań kapitałowych lub osobowych z wykonawcami, którzy złożyli oferty,
- upublicznił informacje o wyniku postępowania w taki sam sposób, w jaki upubliczniono zapytanie ofertowe.

Przedmiot obu umów na ww. usługi doradcze, zawartych przez beneficjenta z wybranym wykonawcą, był tożsamy z wnioskiem o dofinansowanie. Umowy te były zmieniane w zakresie: wysokości transz wypłacanego wynagrodzenia (umowa z 2018 r.) i wydłużenia okresu realizacji zamówienia z 31 marca 2019 r. na 21 czerwca 2019 r. (umowa z 2019 r.), tj. do nowego, zaakceptowanego przez IP, terminu zakończenia kwalifikowalności wydatków.

W postępowaniu na usługi doradcze z 2018 r. wpłynęły trzy oferty, a z 2019 r. – dwie, z których beneficjent odrzucił wszystkie, poza ofertami spółki Innovia.

Powodami odrzucenia obu ofert w postępowaniu z 2018 r. było nieprzesłanie ich w wersjach papierowych do siedziby zamawiającego w terminie wyznaczonym w zapytaniu ofertowym. Ponadto obaj oferenci nie przedłożyli, w ocenie zamawiającego, referencji¹⁸ odnoszących się bezpośrednio do pozyskiwania zewnętrznego finansowania działalności eksportowej i instrumentów finansowych obniżających ryzyko eksportowe, a jeden z nich – również wymaganych referencji odnoszących się do doświadczenia w selekcji i nawiązywaniu kontaktów z odbiorcami zagranicznymi¹⁹.

Przyczyną odrzucenia oferty w postępowaniu z 2019 r. było natomiast nieprzesłanie w wyznaczonym terminie dodatkowych wyjaśnień/uzupełnień dotyczących: ceny, liczby godzin doradztwa oraz referencji²⁰ potwierdzających jednoznacznie doświadczenie w zakresie przygotowania do budowy kanałów dystrybucji i kanałów otoczenia formalno-prawnego.

¹⁶ Strona internetowa wskazana w komunikacie ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, przeznaczona do umieszczania zapytań ofertowych (<https://bazakonkurencyjnosci.funduszeuropejskie.gov.pl>).

¹⁷ W postępowaniu z 2018 r. kryterium oceny ofert była cena, a w postępowaniu z 2019 r. – cena (waga 70%) i liczba godzin doradztwa świadczonego w biurze zamawiającego (waga – 30%).

¹⁸ W zapytaniu ofertowym wymagano referencje odnoszące się do każdej z trzech usług doradczych, wystawione przez dwa różne podmioty z ostatnich dwóch lat.

¹⁹ Przesłane, nieuznane przez zamawiającego, referencje dotyczyły natomiast m.in. realizacji usługi doradczej w zakresie określenia, wyselekcjonowania, sprawdzenia wiarygodności grupy docelowej potencjalnych partnerów handlowych na rynku zagranicznym, przygotowania ofert współpracy i wsparcia podczas negocjacji handlowych, czy też wyszukania i doboru partnerów na rynkach docelowych.

²⁰ W zapytaniu ofertowym wymagano referencje odnoszące się do trzech, spośród czterech usług doradczych, będących przedmiotem zamówienia, wystawione przez min. jeden podmiot w ciągu ostatnich trzech lat.

W ramach postępowania z 2019 r. beneficjent przyjął ofertę wykonawcy (Innowia sp. z o.o.), pomimo że jej treść nie była w pełni zgodna z zapytaniem ofertowym (opisano w sekcji wystąpienia: Stwierdzone nieprawidłowości).

Zaproponowane przez firmy z Warszawy w odrzuconych ofertach ceny brutto za usługi doradcze wyniosły w postępowaniu z:

- 2018 r. – 47,8 tys. zł i 67,4 tys. zł (średnio 57,6 tys. zł), przy kwocie 263,2 tys. zł zaoferowanej przez Innowia sp. z o.o. (tj. ponad cztery i pół razy wyższej),
- 2019 – 187,6 tys. zł²¹, przy kwocie 375,1 tys. zł zaoferowanej przez Innowia sp. z o.o. (tj. dwa razy wyższej).

(akta kontroli str. 154-155 i 335-452)

1.4.3. Realizację wszystkich usług doradczych w projekcie beneficjent zlecił, w ramach trzech postępowań, Innowia sp. z o.o. Łączna wartość zawartych umów na te usługi wyniosła 556,5 tys. zł netto, w tym 445,2 tys. zł dofinansowania ze środków POPW. Zamówienie na opracowanie modelu biznesowego internacjonalizacji zostało udzielone przed złożeniem w PARP wniosku o dofinansowanie, a pozostałe dwa – po zawarciu umowy o dofinansowanie. Kwoty zaoferowane przez Innowia sp. o.o. były tożsame z kosztem usług doradczych wykazanym we wniosku o dofinansowanie, a następnie we wnioskach o płatność.

Przedsiębiorca podał, że: „Generalnie we wniosku o dofinansowanie projektu sami określaliśmy wartość poszczególnych kosztów usług doradczych. W początkowym stadium, na etapie rozeznania do projektu, firmy doradcze, które mogły potencjalnie pomagać nam w rozwoju eksportu oczekiwały od nas informacji jaki budżet planujemy na takie doradztwo przeznaczyć, a dopiero później mogły dopasować szczegółowy zakres prac w poszczególnych usługach doradczych, który wpisuje się zarówno we wniosek, jak i we wskazane w modelu biznesowym założenia.”

(akta kontroli str. 10-53, 165-171, 282-283 i 447-452)

Szacowania wartości zamówień na usługi doradcze w projekcie, przed wszczęciem postępowań o ich udzielenie, przedsiębiorca dokonywał każdorazowo na podstawie analizy ofert dwóch potencjalnych wykonawców. Przy wszystkich trzech takich zamówieniach jednym z dwóch potencjalnych wykonawców, na podstawie którego oferty dokonano szacowania ich wartości, była spółka Innowia, a przy zamówieniu z 2019 r. drugim takim podmiotem była spółka H., powiązana osobowo ze spółką Innowia²².

(akta kontroli str. 277-281, 286, 339, 392-393 i 447-474)

Przedsiębiorca podał, że: „Przedstawiciele spółki Innowia (osoby uprawnione do reprezentacji) w procesie udzielania zamówień w projekcie wystąpili jako potencjalny wykonawca, składając swoją ofertę oraz szacując wartość zamówień, o które zostali poproszeni. Nie wykonywali żadnych czynności związanych z procedurą wyboru wykonawców oraz nie przygotowywali treści zapytania, ani nie określali warunków udziału w postępowaniu.”

(akta kontroli str. 277-281)

Beneficjent ubiegał się dwukrotnie o przyznanie dofinansowania na działania związane z internacjonalizacją MŚP ze środków Regionalnego Programu

²¹ W ofercie nie podano czy proponowana cena jest ceną netto czy brutto – dla celów porównawczych przyjęto w treści wystąpienia pokontrolnego cenę wyższą (brutto).

²² Na podstawie informacji uzyskanej w Urzędzie Miasta Poznania oraz analizy danych obu spółek zawartych w Krajowym Rejestrze Sądowym ustalono, iż członek zarządu spółki Innowia, wchodzący w skład tego organu w okresie realizacji projektu, pozostawał w związku małżeńskim z osobą posiadającą w tym okresie 10% udziałów w spółce H., a z pozostałymi jej dwoma udziałowcami, z których jeden był również prezesem zarządu spółki H., pozostawał w stosunku powinowactwa.

Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. W obu tych przypadkach przygotowanie kompletnej dokumentacji konkursowej, w tym m.in. sporządzanie odpowiedzi lub uzupełnień i dokonywanie wyjaśnień w procedurze jej oceny formalnej i merytorycznej, zlecił Innowia sp. z o.o. (umowy z 1 czerwca 2017 r. i 9 maja 2018 r.). Ponadto beneficjent, w wyniku przeprowadzonego w dniach od 2 do 9 listopada 2021 r. rozeznania rynku, wybrał Innowia sp. z o.o. na wykonawcę zamówienia na zakup modelu biznesowego związanego z internacjonalizacją działalności w ramach kolejnego konkursu ogłoszonego przez PARP 15 września 2021 r. dla działania 1.2 Internacjonalizacja MŚP, w którym termin składania wniosków upływał 22 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 475-486)

Przedsiębiorca wyjaśnił, że Innowia sp. z o.o. nie zajmowała się przygotowaniem dokumentacji konkursowej przy ubieganiu się o dofinansowanie projektu objętego kontrolą NIK (poza opracowaniem modelu biznesowego internacjonalizacji), a w procesie uzupełnień oraz wyjaśnień wspierała go jedynie w zakresie pytań dotyczących ww. modelu. Podał również, że przedstawiciele spółki Innowia nie byli w żaden sposób uczestnikami procesu rozliczania projektu oraz nie mieli dostępu do systemu teleinformatycznego SL2014²³ na żadnym etapie jego realizacji.

(akta kontroli str. 277-281)

Przedsiębiorca, po zawarciu 12 października 2017 r. umowy o dofinansowanie, zgłosił do PARP 27 października 2017 r. i 8 listopada 2017 r. dwie osoby do wykonywania w jego imieniu w systemie teleinformatycznym SL2014 czynności związanych z obsługą wniosków o płatność, zawierających m.in. informacje o określonych w tej umowie kwotach wydatków na poszczególne usługi doradcze²⁴. Jedną z osób, której przedsiębiorca udzielił 27 października 2017 r. dostępu do systemu SL2014 posiadała do 7 sierpnia 2018 r. 33,3% udziałów w spółce Innowia oraz była pracownikiem tej spółki m.in. od czerwca 2017 r. do października 2019 r. (tj. w okresie przygotowania i realizacji projektu)²⁵.

Przedsiębiorca wyjaśnił, że nie pamięta, aby udzielał ww. pracownikowi spółki Innowia dostępu do systemu SL2014 oraz, że po zapytaniu NIK w tej sprawie zweryfikował, iż żadne wnioski o płatność, ani korespondencja w systemie SL nie była przez tę osobę wykonywana. Podał również, że: „System SL nie daje nam podglądu, kto ma do niego dostęp. Zatem oświadczyliśmy brak dostępu zgodnie z naszym obecnym stanem wiedzy.”

(akta kontroli str. 11-35, 165-171, 339, 392-393, 447-461, 487-496 i 738-741)

Na stronie internetowej spółki Innowia zostały opublikowane referencje z logo beneficjenta²⁶ o treści: „Z pełną odpowiedzialnością polecamy usługi firmy Innowia Sp. z o.o., która opracowała na nasze zlecenie dokumentację konkursową dla programu 1.2 POPW Internacjonalizacja MŚP²⁷ wraz z niezbędnymi załącznikami (...).”

²³ Aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego, służąca m.in. do wspierania procesów związanych z obsługą projektu od dnia zawarcia umowy o dofinansowanie.

²⁴ Pierwszy wniosek o płatność został złożony do PARP 1 grudnia 2017 r., tj. przed szacowaniem wartości zamówień na usługi doradcze z 2018 r. i 2019 r.

²⁵ Ustalono na podstawie Krajowego Rejestru Sądowego nr 0000580927 oraz informacji uzyskanych w: PARP i w I Oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu.

²⁶ Referencje te znajdowały się na stronie internetowej spółki Innowia co najmniej od 17 listopada 2021 r.

²⁷ W latach 2017-2021 (do zakończenia kontroli NIK) beneficjent realizował w ramach tego działania POPW wyłącznie projekt pn. „Przygotowanie do wdrożenia nowego modelu biznesowego przedsiębiorstwa BAFF na rynek włoski”, będący przedmiotem niniejszej kontroli.

Przedsiębiorca wyjaśnił, że: *„Faktycznie firma Innowia prosiła nas o możliwość publikacji referencji od nas. Wyrziliśmy zgodę prosząc, żeby sami je przygotowali w naszym imieniu. Było to już dawno i nawet nie weryfikowaliśmy ich strony internetowej w tym zakresie”.*

(akta kontroli str. 497 i 738-741)

1.5. Określony we wniosku o dofinansowanie cel projektu, polegający na przygotowaniu do wdrożenia nowego modelu biznesowego internacjonalizacji przedsiębiorstwa BAFF na rynek włoski, został przez beneficjenta osiągnięty. W ramach usług zakupionych ze środków projektu beneficjent otrzymał model biznesowy internacjonalizacji przedsiębiorstwa na rynek docelowy oraz następujące opracowania:

- raport z selekcji potencjalnych kontrahentów na rynku włoskim,
- strategia finansowania przedsiębiorstw eksportowych i działalności eksportowej we Włoszech,
- analiza przygotowania produktu do potrzeb rynku włoskiego wraz z wynikami badania marketingowego,
- raport z usługi doradczej w zakresie przygotowania do budowy kanałów dystrybucji i kanałów obsługi otoczenia formalno-prawnego umożliwiającego wejście na rynek zagraniczny,
- raport z usługi doradczej w zakresie przygotowania szczegółowej kampanii promocyjnej z uwzględnieniem analizy cech kulturowych i biznesowych na rynku włoskim,
- raport z usługi doradczej w zakresie wzornictwa uwzględniający księgę identyfikacji wizualnej,
- raport z usługi doradczej w zakresie opracowania gwarancji produktowych i innych niezbędnych dokumentów, które należałoby opracować w związku z wprowadzeniem produktów na rynek,
- wzory umów zawieranych z przedstawicielami zagranicznymi (umowy: agencyjna i sprzedażowa w języku polskim, angielskim i włoskim),
- wzory kart gwarancyjnych dla zawieszek zapachowych projektowanych i produkowanych na indywidualne zamówienie odbiorcy (karty w języku polskim, angielskim i włoskim).

Ponadto beneficjent wziął udział w I kwartale 2019 r. w trzech międzynarodowych targach, na których prowadził rozmowy z kontrahentami włoskimi.

(akta kontroli str. 36-53, 282-283, 498-546, 562-614 i 626-710)

1.5.1. W terminie określonym we wniosku o dofinansowanie, tj. do końca 2019 r., beneficjent osiągnął wartości docelowe wszystkich, przyjętych w projekcie, pięciu wskaźników produktu: inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw – dotacje (wykonanie wskaźnika na poziomie 102%) oraz liczba przedsiębiorstw: otrzymujących wsparcie, otrzymujących dotacje, wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności, wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego (po 100% wykonania).

1.5.2. Termin osiągnięcia założonych w projekcie wszystkich siedmiu wskaźników rezultatu określono we wniosku o dofinansowanie na 2019 r. Ich wykonanie na zakończenie realizacji projektu, obliczone i skontrolowane przez PARP w oparciu o sposoby (źródła) weryfikacji wskaźników podane w ww. wniosku, przedstawiało się następująco:

- 1) liczba zorganizowanych kanałów obsługi procesów biznesowych, które będą realizowane na rynkach docelowych, którego źródłem weryfikacji był raport

z usługi doradczej w zakresie przygotowania do budowy kanałów dystrybucji i kanałów obsługi otoczenia formalno-prawnego umożliwiającego wejście na rynek zagraniczny²⁸, wykonano na poziomie 100% (2 szt.),

- 2) liczba opracowanych i wszczętych kampanii promocyjnych na rynkach docelowych, których źródłem weryfikacji był raport z usługi doradczej w zakresie przygotowania szczegółowej kampanii promocyjnej z uwzględnieniem analizy cech kulturowych i biznesowych na rynku włoskim²⁹, wykonano na poziomie 100% (1 szt.),
- 3) liczba wszczętych negocjacji handlowych z potencjalnymi kontrahentami zagranicznymi, którego źródłem weryfikacji był raport z rozpoczętych negocjacji wykonano na poziomie 100% (7 szt.),
- 4) liczba projektów wzorniczych zrealizowanych w związku z przygotowaniem produktów do sprzedaży zagranicznej, którego źródłem weryfikacji był raport z usługi doradczej w zakresie wzornictwa, uwzględniający księgę identyfikacji wizualnej, wykonano na poziomie 100% (1 szt.),
- 5) liczba pogłębionych badań rynkowych na rynkach docelowych, którego źródłem weryfikacji była analiza przygotowania produktu do potrzeb rynku włoskiego wraz z wynikami badania marketingowego, wykonano na poziomie 100% (1 szt.),
- 6) liczba przygotowanych do wdrożenia modeli biznesowych internacjonalizacji, a także liczba nowych rynków (krajów), na których wnioskodawca osiągnął gotowość do rozpoczęcia sprzedaży produktów, których źródłem weryfikacji był opracowany model biznesowy internacjonalizacji, wykonano na poziomie 100% (po 1 szt.).

Zgodnie z powyższymi, zatwierdzonymi przez PARP, źródłami weryfikacji ww. wskaźników rezultatu ich wartości docelowe zostały osiągnięte terminowo.

(akta kontroli str. 36-99, 257-276, 282-283, 522-617 i 626-710)

1.5.2.1. Raport z usługi doradczej w zakresie przygotowania do budowy kanałów dystrybucji i kanałów obsługi otoczenia formalno-prawnego umożliwiającego wejście na rynek zagraniczny, dofinansowany środkami publicznymi w kwocie 112 tys. zł, zawierał m.in. zestawienie 17 interesariuszy projektu identyfikacji kanałów dystrybucji w branży na rynku włoskim³⁰ oraz prezentację profili osób decyzyjnych po stronie potencjalnego klienta oraz potencjalnych przedstawicieli firmy w Olsztynie i we Włoszech. Osoby te wymieniono w raporcie z imienia i miejscowości zamieszkania, bez możliwości ich identyfikacji. W raporcie podano, że celem tworzenia kanałów dystrybucyjnych i obsługi otoczenia formalno-prawnego rynku włoskiego miało być osiągnięcie na nim satysfakcjonującej sprzedaży. Zgodnie z podsumowaniem i rekomendacjami zawartymi w tym dokumencie jednym z najważniejszych celów pośrednich, służących realizacji ww. celu, było zbudowanie efektywnych i skutecznych kanałów dystrybucji (sprzedaż, obsługa klienta).

²⁸ We wniosku o dofinansowanie jako opis metodologii wyliczenia wskaźnika oraz sposobu weryfikacji osiągnięcia zaplanowanych jego wartości podano: „W ramach zrealizowanego wydatku na doradztwo w zakresie przygotowania kanałów dystrybucji i obsługi prawnej wnioskodawca zorganizuje dwa kluczowe kanały: sprzedaży oraz obsługi klienta. Źródło weryfikacji wskaźnika: dokumentacja opracowana w ramach wskazanego powyżej wydatku.”

²⁹ We wniosku o dofinansowanie jako opis metodologii wyliczenia wskaźnika oraz sposobu weryfikacji osiągnięcia zaplanowanych jego wartości podano: „Dzięki realizacji wydatku doradztwo w zakresie przygotowania planu szczegółowej kampanii promocyjnej wnioskodawca rozpocznie wdrażanie opracowanego planu, który zarazem będzie źródłem weryfikacji niniejszego wskaźnika.”

³⁰ Tj. głównie agencje marketingowe i producenci gadżetów reklamowych, ze wskazaniem m.in. ich stron internetowych, stron typu social media i oferty.

W sprawie nawiązania i efektów współpracy z podmiotami i osobami wymienionymi w ww. raporcie przedsiębiorca wyjaśnił, że: „W rekomendacji z raportu dotyczącego budowy kanałów dystrybucji nie ma mowy o firmach i osobach, z którymi należy nawiązać kontakt. Rekomendacje (...) zawierały możliwe sensowne działania, które wykonawca usług doradczych sugerował do wdrożenia po wykonaniu wszystkich analiz.”

PARP podała³¹, że wykonanie wskaźnika w zakresie liczby zorganizowanych kanałów obsługi procesów biznesowych, które będą realizowane na rynkach docelowych, zweryfikowała, zgodnie z metodologią zawartą we wniosku o dofinansowanie, wyłącznie na podstawie ww. raportu.

Przedsiębiorca wyjaśnił, że w celu wykonania powyższego wskaźnika firma BAFF podjęła następujące działania:

- na podstawie rekomendacji końcowej utworzono stanowisko eksperta do spraw sprzedaży i obsługi klienta z rynku docelowego,
- koncentracja na wysokiej jakości obsługi klienta z Włoch,
- przygotowanie prawne (wzory umów),
- przygotowanie marketingowe przedsiębiorstwa – nowe logo, nowa strategia marki,
- nowa strona internetowa w języku angielskim.

Przedsiębiorca oświadczył, że zgodnie z wytycznymi dotyczącymi realizacji projektu nadał jednemu ze swoich pracowników dodatkowe uprawnienia i obowiązki, na poziomie eksperta, w postaci tworzenia, przygotowywania i realizacji zadań związanych z obsługą klienta na rynku docelowym.

(akta kontroli str. 282-283, 447-452, 498-512, 554-561 i 626-712)

1.5.2.2. Raport z usługi doradczej w zakresie przygotowania szczegółowej kampanii promocyjnej z uwzględnieniem analizy cech kulturowych i biznesowych na rynku włoskim, dofinansowany środkami publicznymi w kwocie 48 tys. zł, zawierał m.in. trzy scenariusze planu kampanii promocyjnej w internecie, dla budżetów w kwocie 1 tys. zł, 3 tys. zł lub 10 tys. zł miesięcznie oraz rekomendacje dotyczące m.in. stworzenia strony internetowej w języku angielskim lub/ i włoskim wraz z podstronami o charakterze landing page, przeznaczonymi do maksymalizowania konwersji osób je odwiedzających.

PARP podała³², że wykonanie wskaźnika dotyczącego opracowania i wszczęcia kampanii promocyjnej, zweryfikowała, zgodnie z metodologią zawartą we wniosku o dofinansowanie, wyłącznie na podstawie ww. raportu.

Przedsiębiorca wyjaśnił, że w celu wykonania ww. wskaźnika i zarazem wdrożenia planu kampanii, oprócz skorzystania z usługi doradczej, podjęto następujące działania:

- opracowano spójną i nowoczesną markę zawieszek zapachowych – powstał nowy logotyp firmy,
- opracowano i wdrożono nową stronę internetową firmy, również w języku angielskim (zgodnie z rekomendacją z usług doradczych)³³,
- dodano do strony internetowej analitykę – Google Analytics,
- stworzono strony typu landing page, dedykowane pod kampanie Google Ads.

(akta kontroli str. 447-452, 554-614 i 712)

³¹ Informacja uzyskana przez kontrolera NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

³² Informacja uzyskana przez kontrolera NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

³³ Adres strony: www.zapachy.biz

1.5.3. Wskaźniki informacyjne w projekcie, których rok osiągnięcia wartości docelowej określono na 2020 r., wykonano do 31 grudnia 2020 r. na poziomie:

- 100% w zakresie liczby przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki,
- 7,8% w zakresie przychodów ze sprzedaży produktów na eksport³⁴ (zaplanowano je na poziomie 250 tys. zł, a ich faktyczne wykonanie na rynku włoskim w latach 2017-2020 wyniosło 19,5 tys. zł).

Zgodnie z § 26 ust. 2 umowy o dofinansowanie poziom realizacji wskaźników informacyjnych nie stanowił przedmiotu rozliczenia projektu.

Przedsiębiorca wyjaśnił, że wskaźnik dotyczący wielkości przychodów ze sprzedaży do Włoch nie został zrealizowany z kilku powodów:

- projekt został zakończony dopiero pod koniec czerwca 2019 r., a od początku 2020 r. pandemia koronawirusa pokrzyżowała wszystkim przedsiębiorcom plany, którzy zamiast przeznaczać środki na rozwój i promocję zamrozili je z powodu niepewnej przyszłości, szczególnie we Włoszech, które były jednym z pierwszych krajów dotkniętych tym problemem,
- w II połowie 2019 r. wystąpił problem z dostawcą zapachów, który spowodował konieczność ograniczenia działań sprzedażowych na poczet rozwiązania zaistniałej sytuacji.

(akta kontroli str. 11-53, 161, 257-276, 447-452, 560-561 i 713-719)

NIK zauważa, że do końca okresu osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika w 2020 r. sprzedaż na rynku włoskim nie miała stałego charakteru. W 2019 r. (od 5 lutego do 4 czerwca) firma BAFF zawarła bowiem wyłącznie sześć transakcji handlowych z trzema kontrahentami włoskimi na kwotę 19,5 tys. zł. Byli oni wymienieni w raporcie z usługi doradczej wśród 75 wyselekcjonowanych potencjalnych kontrahentów na rynku włoskim, w tym z jednym z nich beneficjent nawiązał bezpośredni kontakt na targach w Mediolanie. Kolejne transakcje z kontrahentami włoskimi zawarto dopiero w 2021 r., a poziom sprzedaży na ten rynek był o 72,8% niższy w porównaniu do analogicznego okresu 2019 r. Do 31 sierpnia 2021 r. wyniósł on bowiem 5,3 tys. zł, co stanowiło 2,4% sprzedaży eksportowej firmy i 0,3% jej przychodów ogółem w tym okresie.

Udział przychodów ze sprzedaży na rynku włoskim w latach 2017-2021 (do 31 sierpnia) w przychodach ogółem przedsiębiorstwa oraz w przychodach ze sprzedaży na rynkach zagranicznych stanowił odpowiednio: 0,2% i 1,0%.

(akta kontroli str. 516-546 i 713-719)

1.5.4. Beneficjent wniósł wymagany § 5 ust. 1 umowy o dofinansowanie projektu 20-procentowy udział własny w całkowitych kosztach kwalifikowalnych.

(akta kontroli str. 11-53, 154-155 i 257-276)

1.5.5. W ramach procesu zarządzania ryzykiem beneficjent w załączniku do wniosku o dofinansowanie pn. „Model biznesowy związany z internacjonalizacją działalności” zidentyfikował sześć ryzyk³⁵ oraz określił rodzaje działań korekcyjnych i korygujących w związku z nimi. Podejmował działania w zakresie monitorowania ryzyk i czynności korygujące, m.in. poprzez rozpoznanie potrzeb klienta

³⁴ PARP wymagała, aby wskaźnik ten dotyczył sprzedaży eksportowej na nowym rynku zagranicznym (tj. na rynku włoskim).

³⁵ Zidentyfikowane ryzyka: niesprostanie wymogom estetycznym bądź technicznym stawianym przez klienta, niesprostanie wymogom cenowym stawianym przez klienta, niedotrzymanie zadeklarowanego terminu realizacji, brak reakcji na kontakt ze strony klienta (dłużej niż 16 roboczogodzin), zniszczenie lub utrata wyrobów w trakcie transportu, problemy komunikacyjne (językowe).

i współpracę z nim. Beneficjent, zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 8 umowy o dofinansowanie, przekazał PARP informacje o zidentyfikowanych w ramach projektu ryzykach (m.in. opóźnienie w postępowaniu o zamówienie, brak, niepełna realizacja lub opóźnienie w realizacji umowy przez dostawcę usług, niewystarczające środki do zapewnienia finansowania zadań w projekcie), podając również istniejące mechanizmy kontrolne.

(akta kontroli str. 11-35, 56-99, 116 i 720-721)

1.6. Beneficjent, zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 1 umowy o dofinansowanie, wywiązywał się z obowiązków sprawozdawczych z realizacji projektu, przedkładając PARP, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego SL2014, dziewięć wniosków o płatność, obejmując nimi cały okres realizacji projektu. Wykazywał w nich³⁶ informacje o stanie realizacji projektu, w tym m.in. o podjętych i przeprowadzonych czynnościach związanych z wyborem wykonawcy usługi doradczej, a także o działaniach dotyczących udziału w targach oraz o efektach rzeczowych, osiąganych kolejno w wyniku realizacji tych usług. Spośród dziewięciu wniosków o płatność, cztery z nich zostały bez uwag zaakceptowane przez IP, jeden został odrzucony z uwagi na wykorzystanie limitu wypłacanej zaliczki, a w przypadku pięciu – beneficjent był wzywany przez PARP do ich skorygowania (w tym: przy trzech wnioskach – jednokrotnie, a dwóch – dwukrotnie). Korekty polegały m.in. na udzieleniu wyjaśnień lub załączeniu dodatkowych dokumentów (np. zapytań ofertowych, wyciągów bankowych). Wnioski te, po ich uzupełnieniu, zostały zaakceptowane przez IP. Do wniosków o płatność beneficjent załączał m.in. kopie faktur i przelewów bankowych potwierdzających poniesione wydatki kwalifikowalne, kopie dokumentacji udzielanych zamówień publicznych oraz dokumentów potwierdzających wykonanie zadań w projekcie (m.in. protokoły odbioru stoisk i raporty z wykonania usług doradczych). We wnioskach tych nie wykazano ewentualnych problemów napotkanych w trakcie realizacji projektu, w tym dotyczących zachowania jego trwałości.

(akta kontroli str. 11-35, 156-160 i 162-276)

Zgodnie z § 18 umowy o dofinansowanie beneficjent przechowywał w swojej siedzibie (Dorotowo 68A, gmina Stawiguda) w formie papierowej i elektronicznej dokumentację związaną z realizacją projektu. Zawierała ona m.in. umowę o dofinansowanie, dokumentację finansową (kopie faktur, rachunków, potwierżeń przelewów³⁷), wnioski o płatność, korespondencję z PARP, dokumentację zamówień udzielonych w projekcie, umowy z wykonawcami, dokumentację powstałą w wyniku realizacji projektu (m.in. raporty z usług doradczych).

(akta kontroli str. 11-35 i 720)

1.7. Beneficjent, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 20 umowy o dofinansowanie informował opinię publiczną o fakcie otrzymania dofinansowania na realizację projektu ze środków POPW. Dokonywał tego m.in. poprzez zamieszczenie na stronie internetowej firmy BAFF³⁸ opisu projektu, z podaniem informacji o jego celu, zakresie, kwocie dofinansowania ze środków UE oraz całkowitej wartości, oznaczając to znakami Funduszy Europejskich i Unii Europejskiej, a także poprzez oznaczenie nimi:

- dokumentów związanych z realizacją projektu i podawanych do wiadomości publicznej, tj. np. opublikowane w Bazie Konkurencyjności i na stronie

³⁶ Rubryka „Postęp rzeczowy realizacji projektu”.

³⁷ Oryginały tych dokumentów przechowywane były w biurze rachunkowym w Olsztynie.

³⁸ www.zapachy.biz

internetowej beneficjenta zapytania ofertowe wraz z załącznikami oraz protokoły z wyboru oferenta,

- stoisk na trzech targach międzynarodowych, w których uczestnictwo sfinansowano ze środków projektu, dokumentując to zdjęciami fotograficznymi.

(akta kontroli str. 11-35, 103-112, 293-296, 301-303, 404-414, 720, 723-726)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W ramach zapytania ofertowego na usługi doradcze z 2019 r. beneficjent przyjął ofertę Innovia sp. z o.o. złożoną na formularzu niezgodnym ze wzorem opublikowanym w Bazie Konkurencyjności³⁹. We wzorze formularza ofertowego w ramach nazwy kryterium wszystkich czterech usług doradczych podano bowiem: „*Liczba godzin doradztwa świadczonego w biurze Zamawiającego*”, podczas gdy w złożonej ofercie Innovia sp. z o.o. podano dodatkowo „*(...) lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej*”, co było niezgodne z opisem przedmiotu zamówienia. Zgodnie z pkt. 9 (Sposób składania ofert) lit. D tego zapytania: „*Oferta, w tym oświadczenia i dokumenty, dla których Zamawiający określił wzory w formie załączników (formularzy) do niniejszego zapytania, powinny być sporządzone wprost na wskazanych formularzach pod rygorem odrzucenia oferty.*”

(akta kontroli str. 394-418 i 430-434)

Przedsiębiorca wyjaśnił m.in., że załącznikiem do zapytania ofertowego był formularz ofertowy w wersji edytowalnej Word i nie zauważył przy wyborze oferenta, że zawiera on dodatkowy ww. dopisek. Przedsiębiorca podał, że faktycznie wszystkie usługi doradcze zostały przeprowadzone przez wykonawcę na miejscu w Olsztynie⁴⁰, czyli zgodnie z wolą zamawiającego zaznaczoną w postępowaniu ofertowym⁴¹.

(akta kontroli str. 435-452)

Zdaniem NIK wskazanie w ofercie wybranego wykonawcy, że liczba godzin doradztwa, będąca jednym z kryterium jej wyboru, mogła być świadczona również za pomocą środków komunikacji elektronicznej, powodowało, że jej treść nie spełniała warunku określonego w pkt. 9 lit. B zapytania ofertowego, tj. zgodności treści oferty z zapytaniem. Skutkowało to wyborem oferty niezgodnej z opisem przedmiotu zamówienia⁴².

(akta kontroli str. 282-283 i 394-414)

OCENA CZĄSTKOWA

Beneficjent realizował projekt w terminach określonych umową o dofinansowanie. Wydatki związane z projektem poniósł w okresie kwalifikowalności na zadania w nim określone, a także właściwie udokumentował. W składanych wnioskach o płatność wskazywał zakres rzeczowy i finansowy z wartością osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu, dołączając do nich dokumenty potwierdzające ich osiągnięcie. Zgodnie z umową informował opinię publiczną o fakcie otrzymania dofinansowania na realizację projektu oraz przedkładał do PARP wymaganą sprawozdawczość. Przedsiębiorstwo nie osiągnęło jednakże jednego z dwóch wskaźników informacyjnych w projekcie, tj. zakładanego poziomu sprzedaży produktów na eksport. Stwierdzono także nieprawidłowość, która polegała na przyjęciu przez beneficjenta oferty wykonawcy, pomimo że jej treść nie była w pełni zgodna z zapytaniem ofertowym.

³⁹ <https://archiwum-bazakonkurencyjnosci.funduszeuropejskie.gov.pl/publication/view/1158791>

⁴⁰ Siedziba firmy w okresie realizacji projektu.

⁴¹ Beneficjent w § 2 umowy z wykonawcą z 24 stycznia 2019 r. zobowiązał go m.in. do wyświadczenia wskazanej w formularzu ofertowym liczby godzin doradztwa w oddziale przedsiębiorstwa zamawiającego.

⁴² Realizacja zamówienia została dofinansowana ze środków POPW kwotą 244 tys. zł.

2. Trwałość osiągniętych efektów z realizacji projektu

2.1. Projekt został zakończony 4 października 2019 r., tj. w dniu dokonania przez Instytucję Pośredniczącą płatności końcowej na rachunek bankowy beneficjenta. Zgodnie z § 12 ust. 1 umowy o dofinansowanie beneficjent zobowiązany był zachować trwałość projektu w zakresie wartości niematerialnych i prawnych przez okres trzech lat, tj. do 4 października 2022 r. Efekty realizacji usługi doradczej (tj. m.in. raporty i opracowane wzory dokumentów), dofinansowanej w ramach Programu, pozostawały w dyspozycji beneficjenta. Przedsiębiorca w okresie objętym kontrolą nie zawiesił ani nie wyrejestrował prowadzonej działalności gospodarczej. Nie stwierdzono również przypadków świadczących o naruszeniu trwałości projektu, bowiem m.in.:

- beneficjent nie zaprzestał działalności produkcyjnej, ani też nie relokował jej poza obszar wsparcia,
- nie wystąpiła istotna zmiana wpływająca na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów.

(akta kontroli str. 11-35, 554-559 i 722)

2.2. Wniosek o płatność końcową beneficjent przedłożył Instytucji Pośredniczącej, 22 czerwca 2019 r., tj. w dniu upływu okresu kwalifikowalności wydatków i dzień po poniesieniu ostatniego wydatku w projekcie, co było zgodne z terminem określonym w § 10 ust. 19 umowy o dofinansowanie. Wniosek, po dokonaniu przez beneficjenta dwukrotnej korekty na wezwanie PARP, został przez nią zatwierdzony 30 września 2019 r. We wniosku tym, będącym jednocześnie wnioskiem sprawozdawczym oraz o refundację, beneficjent rozliczył pozostałe wydatki poniesione w projekcie (na kwotę 377,1 tys. zł, w tym 245,5 tys. zł dofinansowania), podając jednocześnie, że wszystkie zadania zostały zrealizowane, a wskaźniki produktu oraz rezultatu zostały wykonane na poziomie wymaganym umową o dofinansowanie. We wniosku o płatność końcową nie wykazano ewentualnych problemów napotkanych w trakcie realizacji projektu.

Beneficjent przedłożył IP, w formie oświadczenia, wymagane § 13 ust.2 pkt 3 umowy o dofinansowanie, informacje dotyczące utrzymania trwałości i osiągniętych rezultatów projektu. W oświadczeniu tym za 2020 r. beneficjent podał m.in., że:

- wszystkie wskaźniki produktu, rezultatu oraz informacyjne zostały osiągnięte, w tym wartość wskaźnika informacyjnego pn. przychody ze sprzedaży produktów na eksport, który w 2020 r. miał wynieść 250 tys. zł, wykazano na poziomie 2 325,9 tys. zł (w ramach wykonania tego wskaźnika wykazano przychody przedsiębiorstwa ze sprzedaży na wszystkich rynkach zagranicznych w latach 2017-2020)⁴³,
- nie nastąpiło zaprzestanie działalności produkcyjnej beneficjenta, ani nie wystąpiły istotne zmiany wpływające na charakter projektu.

(akta kontroli str. 11-53, 162-164, 255-276, 560-561, 618-625 i 713-719)

2.3. Beneficjent był dwukrotnie kontrolowany przez PARP w zakresie prawidłowości realizacji projektu.

Przeprowadzona 21 i 22 czerwca 2018 r., tj. w trakcie realizacji projektu, kontrola planowa IP obejmowała m.in. weryfikację wszystkich dokumentów księgowych wykazanych w trzech pierwszych wnioskach o płatność na łączną kwotę

⁴³ Do końca 2020 r. sprzedaż na rynku włoskim wyniosła 19,5 tys. zł. Taka też wartość została wykazana przy wykonaniu tego wskaźnika informacyjnego w ostatecznym wniosku końcowym o płatność (IP wymagała, aby przy jego wykonaniu podać wartość przychodów ze sprzedaży na rynku włoskim).

dofinansowania 249,1 tys. zł oraz dokumentów towarzyszących (m.in. potwierdzających przeprowadzenie procedury wyboru wykonawcy, umowy z kontrahentami, potwierdzenia zapłaty, protokoły odbioru). W ramach kontroli sprawdzono również prawidłowość udzielenia dwóch zamówień publicznych na doradztwo w zakresie opracowania nowego modelu biznesowego oraz na usługi doradcze w związku z przygotowaniem do jego wdrożenia⁴⁴, a także zweryfikowano faktyczny postęp realizacji projektu oraz wypełnianie obowiązków wynikających z zapisów umowy o dofinansowanie i odpowiednich wytycznych. W wyniku kontroli stwierdzono uchybienie polegające na niezgodnym z zapisami umowy oznaczaniu dowodów księgowych, uniemożliwiającym jednoznaczne przypisanie ich do danej pozycji w harmonogramie rzeczowo-finansowym projektu oraz wskazanie poniesienia wydatku w ramach danego programu i projektu. Zalecenia pokontrolne PARP w powyższym zakresie zostały przez beneficjenta zrealizowane.

Druga kontrola została przeprowadzona przez PARP 1 i 2 lipca 2019 r.⁴⁵ w związku ze złożeniem przez beneficjenta wniosku o płatność końcową. W informacji pokontrolnej PARP odnotowała, że dokumenty finansowe oraz związane z nimi dokumenty towarzyszące, w tym dokumentacja postępowań o udzielenie zamówienia nie podlegały pogłębionej weryfikacji podczas kontroli projektu w miejscu jego realizacji, gdyż były sprawdzane w trakcie weryfikacji wniosków o płatność za pośrednictwem systemu SL2014. W trakcie kontroli zweryfikowano natomiast faktyczny postęp realizacji projektu, m.in. czy usługi zostały zrealizowane, oraz wypełnianie obowiązków wynikających z zapisów umowy o dofinansowanie i odpowiednich wytycznych, m.in. poziom osiągnięcia wskaźników projektu. W wyniku tej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 727-737)

2.4. W latach 2017-2021 (do 31 sierpnia) przychody przedsiębiorstwa ze sprzedaży produktów na rynku włoskim wyniosły łącznie 24,8 tys. zł, w tym: 19,5 tys. zł w 2019 r. i 5,3 tys. zł w 2021 r.

(akta kontroli str. 713)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Beneficjent utrzymywał efekty projektu w okresie jego trwałości. Przekazywał również do PARP wymagane sprawozdania w tym zakresie, w których zawarł informacje o wykonaniu i utrzymaniu wszystkich określonych w projekcie wskaźników produktu i rezultatu, stanowiących jeden z elementów jego rozliczenia.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z zakończeniem przez beneficjenta realizacji projektu Najwyższa Izba kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

⁴⁴ Tj. zamówienie na usługi doradcze z 2018 r.

⁴⁵ Kontrola doraźna.

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, 17 grudnia 2021 r.

Kontroler
Krzysztof Śleszyński
doradca ekonomiczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor
z up. Barbara Zajdel
Wicedyrektor

.....
podpis